

Nr 176.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående upplåtelse till svenska betes- och vallföreningen av tomtplats för institutionsbyggnad å Ultuna egendom i Uppsala län; given Stockholms slott den 7 mars 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

J. B. Johansson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden WOHLIN, BESKOW, LUNDBIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Johansson anför:

Genom särskilda beslut den 9 november 1928 har Kungl. Maj:t på vissa villkor tillerkänt svenska betes- och vallföreningen för uppförande av en institutionsbyggnad ett sammanlagt belopp av 200,000 kronor att utgå av behållning å vissa lotterimedel.

I skrivelse den 18 februari 1929 har *styrelsen för nämnda förening* hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga erforderliga åtgärder för tillförsäkrande åt föreningen av fri nyttjanderätt till ett område av Ultuna

egendom, beläget på åskullen vid det s. k. Gamla verket, för institutionsbyggnadens uppförande därstädes. Området, som omfattar en areal av omkring 0.5 hektar, har närmare angivits å en ansökningen bifogad kartskiss. Styrelsen framhåller, att på grund av rådande förhållanden, särskilt med avseende på behovet av ökade möjligheter för föreningen att fullgöra sina uppgifter, det vore särdeles önskvärt att institutionsbyggnaden kunde tagas i bruk våren eller försommaren 1930 och att fördenskill arbetet å byggnaden kunde påbörjas våren 1929. I övrigt åberopar styrelsen sin till grund för Kungl. Maj:ts förberörda beslut den 9 november 1928 liggande framställning av den 21 september 1928 om anslag till föreningen av lotteri-medel ävensom ett den 16 februari 1929 dagtecknat, från styrelsen för Ultuna lantbruksinstitut inhämtat yttrande i ärendet.

Lantbruksinstitutets styrelse tillstyrker på det livligaste den ifrågasatta upplåtelsen samt framhåller vikten av att en fast arbetsplats på föreslaget sätt beredes föreningen och det värdefulla såväl för institutet som för en blivande lantbrukshögskola vid Ultuna av en förläggning dit av föreningens verksamhet.

I remissutlåtande den 22 februari 1929 tillstyrker *lantbruksstyrelsen* bifall till den gjorda framställningen.

Ur föreningens omförmälda framställning den 21 september 1928 jämte därvid fogade bilagor och av lantbruksstyrelsen avgivet remissutlåtande torde här få i korthet återgivas följande:

Föreningen, som instiftades år 1916, har till ändamål att verka för erhållandet av högre avkastning av landets betes- och ängsmarker genom införandet av bättre metoder för deras skötsel och utnyttjande; att arbeta för att skogsmark allt mindre skall behöva tagas i anspråk för betesändamål; att söka klarlägga hithörande frågor och praktiskt tillgodogöra sig på området erhållna rön och erfarenheter; att härom sprida upplysning till landets jordbrukare; samt att över huvud taget verka för en mera rationell odling och skötsel av all slags fodervall. Föreningens verksamhet omsluter hela landet. Ledamotskap hos föreningen står öppet för såväl enskilda som korporationer och liknande sammanslutningar. Föreningens styrelse utgöres av sju för tre år i sänder tillsatta ledamöter, av vilka ordföranden och tre ledamöter jämte tre suppleanter utses av Kungl. Maj:t och de övriga tre jämte suppleanter för dem av föreningsstämma.

Lantbruksstyrelsen vitsordar, att föreningens verksamhet visat sig vara av en mycket stor betydelse för det svenska jordbruket. Härom torde vittna bland annat den omständigheten att föreningen undan för undan av riksdagen beviljats ökade anslag, för budgetåret 1928/1929 uppgående till 64,000 kronor.

Omfattningen av föreningens verksamhet har undan för undan vuxit. Besöken på gårdar hava uppgått till ett tusental, odlingsplaner uppgjorts för över 16,000 hektar fördelade på fastlandets samtliga län, undervisningskurser anordnats med över 4,500 deltagare, ett hundratal demonstrationsfält inrättats m. m. Allteftersom föreningens verksamhet tilltagit i omfattning har antalet i dess tjänst anställda personer stigit, så att dessa för närvarande utgöres av, förutom föreståndaren, 3 konsulenter, 1 laborator, 3 ängsmästare

samt skrivbiträde. Ordinarie funktionärer åtnjuta av lantbruksstyrelsen reglerade minimilöner och äro delaktiga i statens pensionsanstalt.

Med utvecklingen har behovet av arbetslokaler ökat. Hittills har föreningen förhyrt lokaler i Uppsala. Förläggningen till nämnda stad torde i viss mån sammanhånga därmed, att föreningen allt sedan sin tillkomst haft en icke obetydlig del av sin försöksverksamhet förlagd till Ultuna lantbruksinstituts jordbruksegendom. Med hänsyn till arten av föreningens verksamhet vore det emellertid av viss betydelse, att dess arbetslokaler vore förlagda i mera intimt samband med dess huvudsakliga försöksfält. Dels detta förhållande dels ock svårigheten att inom Uppsala uppbringa lämpliga lokaler hade länge gjort det till ett önskemål för föreningen att få en egen institutionsbyggnad, förlagd till lämplig plats.

Genom nybyggnad skulle, framhåller föreningens styrelse, för föreningen vinnas betydande fördelar. De hittills förhyrda lokalerna i Uppsala kunde icke anses utgöra annat än ett provisorium, varmed i varje fall stora svårigheter vore förbundna. Lämpliga lokaler med tillräckliga utrymmen för det ömtåliga försöksmaterialet, dess bearbetande och behandling kunde på detta sätt omöjligt åstadkommas utan allt för stora kostnader. Genom bättre utrymme och tillgång till levande plantmaterial på nära håll skulle även möjliggöras att åstadkomma nyanskaffning och komplettering av för den allmänna undervisningen efterfrågat material, såsom foderväxt- och ogräs-herbarier, vallväxtfrösamlingar, diverse preparat och fotografier m. m. Här kunde även speciella kurser och möten avhållas, något som icke i tillfredsställande samband med föreningens eget arbete hittills varit möjligt, och betydande gagn utövas genom föreläsningar och demonstrationer för studerande på platsen, besökande studiesällskap o. s. v. Föreningens uppgift kunde anses vara ganska klart begränsad genom den verksamhet, hittills icke omfattad av statens försöksarbete, som bedrivits av föreningen och varunder ett gagnande samarbete med statens försöksverksamhet på husdjursområdet förekommit.

Enligt av arkitekten V. Holmgren på styrelsens uppdrag gjord utredning skulle uppförandet av en institutionsbyggnad betinga en kostnad av 240,000 kronor. Till utrustning av erforderligt laboratorium för botaniska undersökningar, höbestämningar och markundersökningar m. m. har beräknats 5,000 kronor samt för planteringar, planering och vägar m. m. 6,000 kronor. Härmed uppkommer en anläggningskostnad av sammanlagt 251,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen höll emellertid före att, om nödig sparsamhet och enkelhet i byggnadssättet iakttoges, en fullt ändamålsenlig byggnad skulle kunna uppföras för 200,000 kronor, ett belopp som dock enligt lantbruksstyrelsens förmenande vore ett minimum.

Såsom förut nämnts anvisade Kungl. Maj:t för ändamålet sistnämnda belopp. Bland de villkor, som därvid föreskrevos märkes bland annat att, därest föreningen skulle upphöra med sin nuvarande verksamhet, byggnaden skall övergå i statens ägo.

Med hänsyn till ändamålet med föreningens verksamhet samt den fördel, som skulle beredas såväl föreningen som lantbruksinstitutet vid Ultuna, därest den för föreningens verksamhet planerade byggnaden förlägges invid institutet, har jag intet att erinra mot att byggnadsplats avgiftsfritt beredes föreningen å ifrågasatt område av Ultuna egendom. Området torde böra upplåtas att av föreningen innehavas tills vidare så länge föreningens verk-

*Departements-
chefen.*

samhet uppehålles samt under villkor i övrigt, som Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av Ultuna egendom i Uppsala län må avgiftsfritt och i övrigt på villkor Kungl. Maj:t må finna skäl föreskriva till svenska betes- och vallföreningen upplåtas ovan omförmälda område om cirka 0.5 hektar.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Joh:s Thygesen.